

[Stinus.]

russisk konfrontation i Europa. Det er måske nødvendigt at gøre opmærksom på, at den stiltiende forståelse fortsat eksisterer til trods for begivenhederne i Tjecoslovakiet. Vi oplevede jo netop den 21. august og dagen derefter endnu et bevis på supermagternes opdeling af verden i interesseområder. Vi husker Ungarn, vi husker Cuba og Den dominikanske Republik. USA havde — således som også amerikanske liberale understregede det — ingen ret til moralsk forargelse over russernes besættelse af Tjecoslovakiet. Når kineserne hævder, at russerne handlede i Tjecoslovakiet med USA's stiltiende samtykke, er det jo ikke helt forkert.

Kun øget samarbejde mellem Vest- og Østeuropa kan medvirke til, at verden ikke permanent opdeles i to interesseområder, hvor supermagterne gensidig overlader til hinanden at herske efter behag inden for hver sit område. Det er de små lande, der nu må sørge for, at vi kommer videre, at vi tager skridt til at opløse fronterne, til at fjerne frygten. Det er de små og mellemstore nationer i Europa, som må fortsætte bestræbelserne for at nå frem til en europæisk sikkerhedsordning.

Vi tror, det er mere nødvendigt end nogen sinde før med øget kontakt på alle områder, også direkte mellem de to pagtsystemer. Vi tror, at en accept af de faktisk bestående grænser, ratifikation af traktaten mod ikke-spredning af atomvåben, oprettelse af atomfrie zoner og nedskæring af bestående atomlagre vil fremme afspændingspolitikken. Den danske regering kan efter vor opfattelse tage et første skridt ved en snarlig optøning af forbindelserne med Østeuropa på det politiske, økonomiske og kulturelle plan.

På den belgiske udenrigsminister Harmels initiativ besluttede NATOs 15 medlemslande i 1966 at studere de fremtidige opgaver, som alliancen står over for, og hvad der kan gøres for at løse disse med henblik på at styrke alliancen som en faktor for varig fred. Resultatet blev den såkaldte Harmelrapport, der efter begivenhederne i Tjecoslovakiet af enkelte politikere er blevet erklæret for død og uden mening. Denne opfattelse deles ikke af det radikale venstre, som dog heller ikke før den 21. august anså Harmelrapporten for at være noget epokegørende dokument. Harmelrapporten

kan vel imidlertid opfattes som en begyndelse, og den er i hvert fald det nærmeste, NATO hidtil er kommet sin rolle som afspændingsinstrument. Jeg skal derfor tillade mig her at fremkomme med nogle citater fra rapporten, som altså måske vil kunne danne grundlag for NATOs fremtidige målsætning.

Det hedder i rapporten:

„Udviklingen i Sovjetunionens og de øst-europæiske landes politik giver grund til håb om, at disse regeringer efterhånden kan komme til at indse de fordele, de vil have af et samarbejde for nå frem til en fredelig løsning.“

Det er netop på dette punkt, at skeptikerne nu har hentet næring til deres fortsatte skepsis, men man har jo også i Harmelrapporten brugt ordene „håb“ og „efterhånden“. Set med det radikale venstres øjne er det helt centrale i rapporten Atlantpagtmedlemmernes erkendelse af, at den internationale situation, siden Atlantpagten blev undertegnet i 1949, har ændret sig væsentligt, og at alliancens politiske opgaver som følge deraf har fået nye dimensioner. Konklusionen heraf kan også gives med et citat fra rapporten, hvori det hedder:

„Vejen til fred og stabilitet i Europa hviler specielt på konstruktiv brug af alliancen i afspændingens tjeneste.“

Det er vel bl. a. dette, der i den af udenrigsministeriet udsendte gråbog om udviklingen inden for NATO 1966-67 så smukt omtales som „den danske alliancefilosofi“. Efter det radikale venstres opfattelse må denne „danske alliancefilosofi“ opretholdes.

I Harmelrapporten understreges det, at en endelig og stabil europæisk orden ikke er mulig uden en løsning af Tysklandsspørgsmålet. Muligheden for en krise kan ikke udelukkes, så længe de politiske problemer i Europa, først og fremmest Tysklandsspørgsmålet, forbliver uløste. Man bevæger sig imidlertid som katten om den varme grød, når man bestandig taler om en løsning af Tysklandsproblemet uden at komme ind på, hvilken løsning man kunne tænke sig. Ved Tysklands optagelse i Atlantpagten i 1954 tiltrådte samtlige NATO-lande, herunder Danmark, en erklæring om, at de betragter Forbundsrepublikken — altså Vesttyskland — som eneberegtiget til at tale på Tysklands vegne som repræsentant for det tyske folk i mellemfolkelige anliggender,